

دیوارنویسه؛ چهره‌ای نازیبابر سیمای شهر سیرجان

ساره میرحسینی

گزارش

هزینه‌های پنهان برای شهر و شهروندان

یکی دیگر از جنبه‌های منفی این پدیده، تحمیل هزینه‌های مالی به شهرداری و شهروندان است. هر ساله مبالغ قابل توجهی صرف پاکسازی دیوارها، رنگ‌آمیزی مجدد و حذف تبلیغات غیرمجاز می‌شود. این در حالی است که این منابع مالی می‌تواند برای توسعه فضای سبز، بهبود خدمات شهری، تجهیز مراکز فرهنگی یا اجرای پروژه‌های عمرانی مورد استفاده قرار گیرد. در واقع، دیوارنویسی غیرمجاز باعث هدررفت بخشی از بودجه‌ای می‌شود که متعلق به همه شهروندان است.

تبلیغات غیرمجاز؛ راهی نادرست برای جذب مشتری

برخی افراد ممکن است دیوارنویسی را راهی برای تبلیغات ارزان‌قیمت بدانند. امروزه بر روی بسیاری از دیوارهای شهر می‌توان شماره تلفن خدمات ساختمانی، خرید ضایعات، تعمیرات، نظافت و سایر مشاغل را مشاهده کرد. اگرچه صاحبان این مشاغل به دنبال جذب مشتری هستند، اما استفاده از دیوارهای شهر به عنوان تابلوی تبلیغاتی نه قانونی است و نه اخلاقی. تبلیغات شهری باید از مسیرهای قانونی و تعیین‌شده انجام شود تا ضمن رعایت حقوق دیگران، نظم و زیبایی شهر نیز حفظ گردد.

پیامدهای فرهنگی و اجتماعی دیوارنویسی

در کنار تبلیغات غیرمجاز، برخی دیوارنویسی‌ها شامل جملات توهین‌آمیز، شعارهای نامناسب یا نوشته‌هایی هستند که می‌توانند زمینه‌ساز ناهنجاری‌های فرهنگی شوند.

وجود چنین نوشته‌هایی در نزدیکی مدارس، پارک‌ها و فضاهای عمومی، به‌ویژه برای کودکان و نوجوانان، آثار نامطلوبی به همراه دارد. محیط شهری باید فضایی امن، آرام و آموزنده باشد و هر عاملی که این فضا را مخدوش کند، نیازمند برخورد و مدیریت جدی است.

تفاوت میان هنر شهری و تخریب شهری

البته باید میان دیوارنویسی غیرمجاز و هنر شهری تفاوت قائل شد. در بسیاری از شهرهای جهان، نقاشی‌های دیواری و آثار هنری با مجوز و برنامه‌ریزی مشخص اجرا می‌شوند و به زیبایی شهر کمک می‌کنند. این آثار معمولاً دارای پیام‌های فرهنگی، اجتماعی یا تاریخی هستند و توسط هنرمندان حرفه‌ای خلق می‌شوند. آنچه به عنوان معضل مطرح است، نوشته‌ها و تبلیغاتی است که بدون مجوز، بدون هدف فرهنگی و بدون توجه به حقوق شهروندان بر دیوارها نقش می‌بندند.

راهکارهای فرهنگی برای کاهش دیوارنویسی

برای مقابله با این پدیده، مجموعه‌ای از اقدامات فرهنگی، آموزشی و اجرایی ضروری است. نخست آنکه باید فرهنگ احترام به فضای

شهرها آئینه فرهنگ، هویت و سطح مسئولیت‌پذیری شهروندان خود هستند. هر اندازه که یک شهر از نظم، پاکیزگی و زیبایی بیشتری برخوردار باشد، به همان میزان نیز می‌تواند نشان‌دهنده فرهنگ عمومی و احترام مردم آن به محیط زندگی مشترک باشد. در سال‌های اخیر یکی از معضلاتی که در بسیاری از شهرهای کشور از جمله سیرجان به چشم می‌خورد، پدیده زشت و زننده دیوارنویسی‌های غیرمجاز است؛ رفتاری که نه تنها به زیبایی بصری شهر آسیب می‌زند، بلکه هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی فراوانی را نیز بر دوش شهروندان و مدیریت شهری تحمیل می‌کند.

دیوارنویسی؛ چالشی در مسیر توسعه شهری

سیرجان به عنوان یکی از شهرهای مهم استان کرمان و قطب اقتصادی و صنعتی جنوب شرق کشور، در سال‌های اخیر شاهد توسعه چشمگیر زیرساخت‌ها، معابر، فضاهای عمومی و پروژه‌های عمرانی بوده است. اما در کنار این پیشرفت‌ها، پدیده دیوارنویسی غیرمجاز به یکی از جلوه‌های ناهنجار شهری تبدیل شده است. کافی است در برخی خیابان‌ها، کوچه‌ها، پل‌ها، دیوارهای مدارس، ساختمان‌های عمومی و حتی املاک شخصی قدم بزنیم تا با نوشته‌هایی نامرتبط، تبلیغات غیرمجاز، شماره تلفن‌های خدمات مختلف و گاه عبارات توهین‌آمیز و نامناسب مواجه شویم.

آسیب به سیمای شهر و منظر عمومی

یکی از مهم‌ترین آسیب‌های دیوارنویسی، تخریب سیمای شهری است. نمای ساختمان‌ها، دیوارهای تازه رنگ‌آمیزی شده و فضاهای عمومی بخشی از سرمایه‌های بصری شهر محسوب می‌شوند. هنگامی که این سطوح با نوشته‌های پراکنده و بی‌هدف پوشانده می‌شوند، چهره شهر آشفته و نازیبا جلوه می‌کند. این وضعیت به‌ویژه در مناطقی که محل عبور مسافران، گردشگران و سرمایه‌گذاران است، تأثیر منفی بر تصویر عمومی شهر بر جای می‌گذارد.

تجاوز به حقوق شهروندان و مالکیت خصوصی

از سوی دیگر، دیوارنویسی‌های غیرمجاز نوعی تجاوز به حقوق عمومی و خصوصی محسوب می‌شود. صاحبان املاک هزینه‌های زیادی برای ساخت، نگهداری و زیباسازی ساختمان‌های خود پرداخت می‌کنند، اما برخی افراد بدون کسب اجازه، دیوارها را به محلی برای تبلیغات یا ابراز دیدگاه‌های شخصی تبدیل می‌کنند. این اقدام نه تنها بی‌احترامی به مالکیت دیگران است، بلکه احساس نارضایتی و بی‌تفاوتی اجتماعی را نیز گسترش می‌دهد.